

Det Økologiske Akademi

Indlæg kvæg

tirsdag den 28. maj og 4. juni 2013

v/ Økologikonsulent Anders B. Møller

LMO, kvæg Viborg

Er økologi = bedre velfærd

- Hvad er velfærd
  - Naturlig adfærd – eller høj sundhed
    - Alle dyr over 4 mdr. på græs
    - Udskiftning økol/konv 37/41
  - Den økologiske landmand
    - Omlagt konventionel eller økolog af sind??
  - Dyr eller produkt
    - Det sunde produkt
    - Minimumsindhold eller nul

Økodagen – afgræsning = velfærd

– Sundhedsrådgivning - forebyggende

Krav staldanlæg - kvæg

- Kalve
- Ungdyr
- Kælvningsafdeling/sygeboks
- Malkende
  - Sengebåse og strøelse
  - Afgræsning

Areakrav stalde

	indendørs m2/dyr	Fast gulv m2/dyr	Udendørs m2/dyr
• Levende vægt (kg)			
• Malkekøer -	6,0	3,00 -	
• Avlstyre	10,0	5,00 -	
• Opdræt, kvier og handyr			
• Indtil 100 kg	1,5	0,75 -	
• 100 til 200 kg	2,5	1,25 -	
• 200 til 350 kg	4,0	2,00	3,00
• Over 350 kg	5,0 dog mindst 1,0 m2/100 kg	2,50, dog mindst 0,50 m2/100 kg	3,70, dog mindst 0,75 m2/100 kg

Kalve

- Ko/kalv et døgn
- En uge i enkeltboks – mulighed for kontakt
- Mælkefodring – 3 mdr
- Sutte adfærd
- Afgræsning fra 4 mdr

Ungdyr

- Afgræsning i sommerhalvåret
- En uge på stald – brunst
  - sygdom
- Tilvækst og stærke kællekvier
- Fluer og parasitter

Malkende - Kælvningsafdeling/sygeboks

- Kælvningsboks så ko-kalv kan gå sammen min. et døgn
- Sygeboks til én eller flere køer

Strøelse senge og dybstrøelse

- Sengebåse

- Senge med bagkant   jævnt fyldt til kant
- Beton   mindst 5 cm
- Måtter 1-3 cm   mindst 5 cm
- Flerlags madrasser   i alt mindst 5 cm
(2-5 cm)

Strøelse giver ofte anledning til anmærkninger, men kravet er tørre og velstrøede.

Strøelse, dybstrøelse, og hvileareal

- Lejet skal forme sig efter dyret
- Velstrøet så dyrene kan ligge tørt
- Obs ved grupper med stor spredning på alder – homogene grupper
- Der kan bruges halm, savsmuld og sand
  - Halm både økologisk og konventionelt

Afgræsning

- Reglen – alle dyr på græs fra 15. april og indtil 1. nov
- MEN
  - Ungdyr over 6 mdr. fra 1.maj
  - Kalve 4- 6 mdr. skal have adgang til græs april til september – dvs dyr født inden 1. maj skal på græs.
  - Foderhæk eller foder på stald
  - Kalve og køer der kælver ude skal have adgang til læ og skygge

Græs, malkende

- Krav om tid men ikke andel af foder
  - 6 lyse timer daglig
  - Mindst 0,1 ha/ko = 3-5 fe/ko
    - 0,2 ha fra 15. august
    - Skal have et optag af græs

Adgang til frisk vand

Se muligheder i stedet for begrænsninger
skabe mulighed for stort græsoptag
natafgræsning i varme perioder

Afgræsning – hvad går galt (1)

- Tænke i minimumskrav!!
- Køer og ungdyr på stor motionsfold
- Timer på græs i robotbesætninger

– Græs er et værdifuldt foder

Afgræsning – hvad går galt (2)

- Dyr på stald
  - Vedvarende arealer ”ikke klar”
  - Kun lovligt at tage på stald 7 dage
    - ved goldning, løbning/inseminering
  - > 7 dage skrives i logbog
    - F.eks ved sygdom

Stalde – hvad kan gå galt

- Kalve i enkeltboks
- Manglende narresutter
- Kalve og ungdyr ikke på græs
  - Især kalve på 4-6 mdr.
- Manglende strøelse i sengebåsene

Sundhed – behandlingsregler, grundprincipper

- Ved behandling med veterinær medicin medfører tilbageholdstid x 2
- > 3 behandlinger indenfor et år medfører genomlægning
  - Mælken må bruges i egen bedrift
  - Indenfor 14 dage = samme behandling
- Brug af hormoner kun i forbindelse med sygdomsforløb
- Brancheregel – ikke lovligt at genbehandle

Hvad tæller ikke med i behandlingsregnskabet

- Bedøvelse
- Vaccinationer og sera
- Beh. mod parasitter
- Beh. med Orbesealer
- Beh. med calciumpræparater
- Beh. med ikke receptpligtige prod.
- Div midler i malkestald

Sundhed - produktionstal

•	økol	konv
• EKM/ko	8693	9487
• Ureatal	3,8	4,0
• Celletal	236	223
• Kronisk %	14	13

Sundhed – dødelighed

	økol	kon
• Dødelighed køer	4,0	4,9
• Dødfødte kalve	6,5	6,5
• Dødelighed 1-14 dg	3,5	2,8
• Dødelighed 14-60 dg	3,4	2,7
• Dødelighed 60-180 dg	2,1	2,2

Sundhed – fordøjelseslidelser

	økol	konv
• Sygdomme i alt	0,69	1,05
• Ketose	1,6	7,9
• Mælkefeber	7,4	7,5
• Løbedrejning	0,3	1,8

Sundhed – yversundhed

•	økol	konv
• Yverbet. Beh./årsko	0,25	0,30
• Celletal	236	223

Driveveje – en udfordring

- Driveveje ofte årsag til klovskader
  - minebånd
  - træflies
  - muslingeskaller
- Relativ omkostningstung etablering men dårlige klove er ofte årsag til lav ydelse på enkeltkøer

Sundhed – hvor kan det gå galt

- Manglende notat i logbogen
- Genomlægning ved 3 behandlinger
- Ikke økologiske produkter
- Medicinrester
- Syge dyr i behandling/aflivning

Fremtidens økolog

- God arrondering og middel størrelse
- Økologi skal skabe økonomi!!!
- Lyst til at sælge marksprøjten
- God håndværker i marken
- Naturlighed en forudsætning for høj velfærd i besætningen
- Økologi en spændende faglig udfordring

Hvordan finder jeg den nye økolog

- Gennemgang af staldene med øje på økoregler
- God til og lyst til at dyrke græs
  - Herunder mulighederne for afgræsning
- Turde lave det grove overslag på om der kan skabes økonomi i økologi
- Areal til stor selvforsyning
  - 1,5 ha/ko

